

NOTES COROLÒGIQUES SOBRE LA FUNGA D'EIVISSA (ILLES BALEARS, ESPANYA). IV.

J.L. SIQUIER¹, J.C. SALOM², J. PLANAS³, J. ESPINOSA⁴,

J. LLISTOSELLA⁵ i A. SERRA⁶

¹- Carrer Major, nº 19. E-07300-Inca (Illes Balears). E-mail: pepemycete@hotmail.com

²- Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca. Carrer Gremi Corredors, 10. E-07009-Palma de Mallorca (Illes Balears).- E-mail: joancarles.salom@gmail.com

³- Carrer Can Socies, nº 12. E-07010-Palma de Mallorca (Illes Balears). E-mail: jplanas@ascomicet.es

⁴- Sant Jaume, 96. 07840-Santa Eulària des Riu (Illes Balears). E-mail: je.nogera@gmail.com

⁵- Institut de Recerca de Biodiversitat (IRBIO). Grup de Micologia. Departament de Biologia Vegetal. Universitat de Barcelona. Av. Diagonal, 645. E-08028-Barcelona. E-mail: jllistosella@ub.edu

⁶- Ap. 31. 07814 (Can Miquelet)-Santa Gertrudis de Fruitera (Illes Balears). E-mail: afelicor@gmail.com

RESUM: Notes Corològiques sobre la Funga d'Eivissa (Illes Balears, Espanya). IV. Se citen 28 tàxons, dels quals tres són primera citació a les Illes Balears: *Neurospora sitophila* Sear & B.O. Dodge, *Camarophyllopsis foetens* (W. Phillips) Arnolds i *Psathyrella dunensis* Kits van Wav. A més n'hi ha 11 que són primeres citacions per a Eivissa: *Agaricus bresadolanus* Bohus, *Chamaemyces fracidus* (Fr.) Donk, *Crepidotus mollis* (Schaeff.) Staude, *Dermoloma josserandii* Dennis & P.D. Orton, *Gymnopus androsaceus* Della Maggiora & Trassinelli, *G. quercophilus* (Pouzar) Antonin & Noordel., *Lepiota castanea* Quél., *Lycoperdon lividum* Pers., *Mycena pura* var. *rosea* Gillet, *Hemileccinum impolitum* (Fr.) Šutara, *Rheubarbariboletus persicolor* (H. Engel, Klofac, H. Grünert & R. Grünert) Vizzini, Simonini & Gelardi. També s'aporten notes sobre llur taxonomia, ecologia i corologia.

PARAULES CLAU: Ascomycota, Basidiomycota, Illes Balears. Espanya.

ABSTRACT: Chorologic notes about the Funga of the Ibiza island (Balearic Islands, Spain). IV. Twenty eight taxa of fungi found in Eivissa (Ibiza) island are commented. After the information available to us, 3 of them seems to be new record for the funga of Balearic Islands: *Neurospora sitophila* Sear & B.O. Dodge, *Camarophyllopsis foetens* (W. Phillips) Arnolds i *Psathyrella dunensis* Kits van Wav. Also 11 taxa are new records for the funga of Eivissa (Ibiza) island: *Agaricus bresadolanus* Bohus, *Chamaemyces fracidus* (Fr.) Donk, *Crepidotus mollis* (Schaeff.) Staude, *Dermoloma josserandii* Dennis & P.D. Orton, *Gymnopus androsaceus* Della Maggiora & Trassinelli, *G. quercophilus* (Pouzar) Antonin & Noordel., *Lepiota castanea* Quél., *Lycoperdon lividum* Pers., *Mycena pura* var. *rosea* Gillet, *Hemileccinum impolitum* (Fr.) Šutara, *Rheubarbariboletus persicolor* (H. Engel, Klofac, H. Grünert & R. Grünert) Vizzini, Simonini & Gelardi. Remarks on their ecology, taxonomy and chorology are also included.

KEY WORDS: Ascomycota, Basidiomycota, Balearic Islands, Spain.

INTRODUCCIÓ

L'objectiu d'aquest treball és continuar amb el coneixement i catalogació de la funga de l'illa d'Eivissa, aportant noves citacions i dades que complementen els anteriors articles publicats específics per al coneixement micològic d'aquesta illa (SIQUIER *et al.*, 2006, 2011a i 2011b) tots recollits a SIQUIER & SALOM (2013). Després de la publicació d'aquest darrer catàleg micològic balear, hem trobat també altres citacions de tàxons recol·lectats a l'illa, les quals han estat incloses en articles que abracen tot l'àmbit de les Balears, com SALOM *et al.* (2015) pel que fa al gènere

Cortinarius, i a SQUIER *et al.* (2015). L'article que ara es publica recull els tàxons recol·lectats pels autors, amb l'ajuda de la resta d'integrants de FCMB a l'illa durant la campanya de tardor de 2014, així com altres recol·lectats posteriorment o que estaven pendents d'estudi d'altres campanyes precedents realitzades. Volem remarcar que, actualment, el nombre total de tàxons de fongs i mixomicets dels quals tenim coneixement i que integren el catàleg actual d'Eivissa és de 419.

MATERIAL I METODOLOGIA

El tàxons estan ordenats per ordre alfabètic, dins els ordres inclosos a cada classe, i duen menció de la localitat, la quadrícula UTM, l'altitud, l'hàbitat on han estat recol·lectats, la data de recol·lecció i el número d'herbari. A l'apartat d'observacions, basant-nos amb la bibliografia abans esmentada, es comenta si són novetat per a les Illes Balears, per a Eivissa o són, tan sols, noves localitzacions a l'illa. Si no es fa menció de qui ha recol·lectat o identificat les mostres, s'ha de considerar que han estat els autors o, al menys, un d'ells. Tot el material descrit es troba dipositat en els herbaris particulars JLS (J.L. Siquier), JCS (J.C. Salom) i duplicats d'alguna mostra en el FMR (Facultat de Medicina de Reus) i JEN (J. Espinosa), amb el número de referència que s'indica en cada cas. Per fer les fotografies s'han utilitzat càmeres digitals Nikon D7000 i Nikon 300S. Per fer les descripcions microscòpiques s'han utilitzat microscopis Olympus BX40 i BX51 i els reactius adients. Per tal d'actualitzar la nomenclatura dels tàxons s'han seguit, en general, l'Index Fungorum i MycoBank.

ESPÈCIES ESTUDIADAES

ASCOMYCOTA

PEZIZALS

Helvella juniperi M. Filippa & Baiano

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, platja des Cavallet, UTM: 31SCD6101, alt. 0-10 m, dunes amb *Pinus halepensis*, 8-XII-2014, JLS 3854.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

SORDARIALS

Neurospora sitophila Sear & B.O. Dodge

= *Chrysonilia sitophila* (Mont.) Arx; = *Penicillium sitophilum* Mont.

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Joan de Labritja, torrent del Port de Sant Miquel, UTM: 31SCD6425, alt. 30 m, nombrosos individus sobre soques i restes mig cremades de *Nerium oleander*, *Arundo donax*, *Ficus carica*, *Dyospyros kaki*, *Opuntia maxima* i *Capparis spinosa*, dues setmanes després d'un incendi forestal a la zona, 02-VIII-2015, det. J. Gené, JLS 3898, FMR H14642, JEN 309.

OBSERVACIONS. Després d'un incendi l'anomorf d'aquest fong conegut com *Chrysonilia sitophila* (Mont.) Arx pot experimentar un creixement explosiu, a causa de l'estimulació física i/o química que li produeix aquest fenomen. La calor despresa activa la capacitat germinativa dels conidis i, acte seguit, es produeix una colonització ràpida de les restes cremades. En el camp, s'observen com una mena de masses hifals, inicialment ataronjades que, finalment, esdevenen negreses; microscòpicament, presenten conidis plurinucleats o microconidis uninucleats. El teleomorf s'anomena *Neurospora sitophila* Sear & B.O. Dodge i actualment és el nom adoptat per a aquest fong pleomorf. Nova citació a les Illes Balears.

BASIDIOMYCOTA

AGARICALS

Agaricus bresadolanus Bohus

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, es Codolà, UTM: 31SCD5602, alt. 0-5 m, on creixia quasi fasciculat, en una zona arenosa bastant molt alterada per factors antròpics propera a la mar, 10-XII-2014, JLS 3858.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa i l'onzena espècie d'*Agaricus* citada a l'illa.

Agaricus gennadii (Chatin & Boud.) P.D. Orton

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, Cala Bassa, sobre sòl arenós, en una clariana vora una pineda (*Pinus halepensis*), UTM: 31SCD4714, alt. 0-10 m, 9-XII-2014, JLS 3848.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

Camarophyllopsis foetens (W. Phillips) Arnolds

DESCRIPCIÓ. Es varen recol·lectar 3 exemplars amb creixement fasciculat (units per la base de l'estípit). Píleu 6-10 mm de diàmetre, d'hemisfèric a troncocònic invertit (obcònic), llis, subvellutat, un poc untuós al tacte, de color bru a bru fosc, higròfan, que es decolora amb la sequedat fins a tons beix-grisosos, restant el centre més fosc; marge sencer, que s'excoria un xic en envellir. Làmines arquejades inicialment, més ascendents-triangulars quan es desenvolupen, decurrents, però ben delimitades finalment per una línia blanquinosa, beix- grisós, amb aresta més

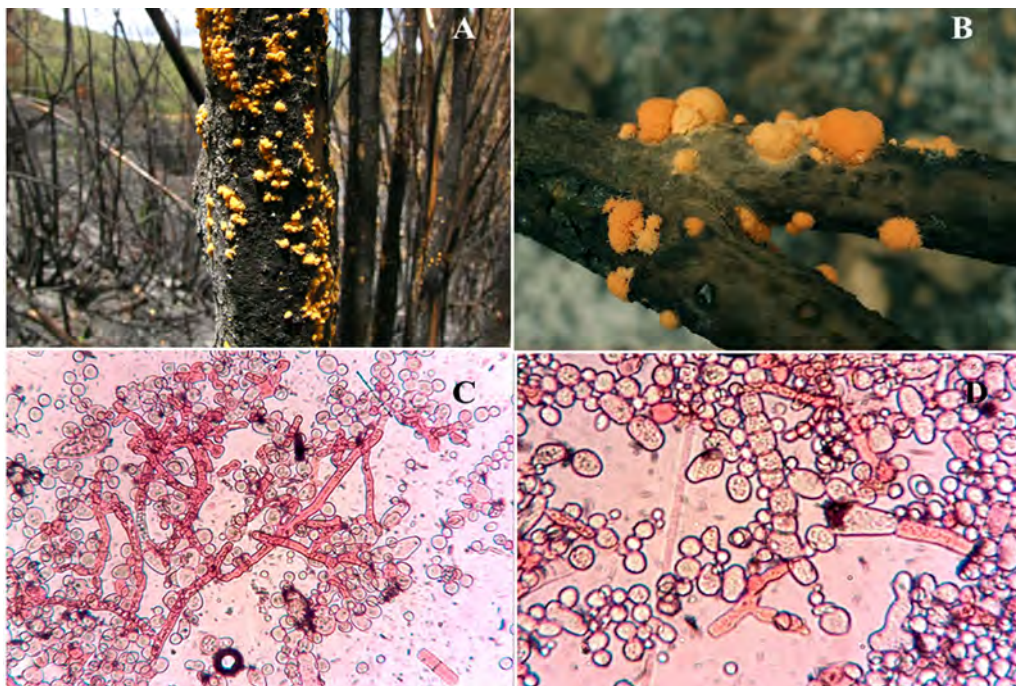

Fig. 1.- *Neurospora sitophila* Sear & B.O. Dodge (JEN 309). A-B: Ascomes. C-D: Conidiòfors i conidis.

clara i presència de lamèl·lules. Estípit 26×2 mm, cilíndric, més pla i ample vers l'àpex i més atenuat vers a la base, llarg, elàstic, fistulós, subtomentós (recobert d'un toment gruixat i bru, que a la lupa li dona un aspecte granellut); d'igual color que el píleu, també és un xic higròfan, i empal·lideix suaument per deshidratació, presentant reflexes brillants, de color beix-grisós; a la base adopta coloracions bru-negroses amb la manipulació. Carn minsa, higròfana, de blanquinosa a beix-grisosa al píleu, més bruna grisosa a bruna a l'estípit; olor molt forta, que recorda la del *Tricholoma sulphureum*.

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Mayol UTM 31SCD6518, alt. 110-120 m, entre fullaraca de pi i herbes nitròfiles, 8-XII-2014, JCS 1311B.

OBSERVACIONS. Aquesta espècie de *Camarophyllopsis* s'identifica fàcilment pel color bru dels seus carpòfors i, sobretot, per la forta olor a gas de cuina que desprèn, la qual es percep a l'instant quan es recol·lecta. Nova citació a les Illes Balears.

***Chamaemyces fracidus* (Fr.) Donk**

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Miquelet, UTM: 31SCD6118, alt. 150-175 m, sota *Quercus ilex* a la pineda de *Pinus halepensis*, 3-XII-2014, JLS 3757.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

***Collybia cirrhata* (Schumach.) Quéf.**

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Mayol, UTM 31SCD6518, alt. 110-120 m, sobre restes de fusta indeterminada, 8-XII-2014, JCS-1315B.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Crepidotus mollis* (Schaeff.) Staude**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, platja des Cavallet, UTM: 31SCD6101, alt. 0-10 m, a les reredunes consolidades amb *Pinus halepensis* i *Juniperus phoenicea*, sobre fusta no determinada en descomposició, 8-XII-2014, JCS-1310B.

OBSERVACIONS. Es varen recol·lectar dos carpòfors poc desenvolupats de 3-4 mm de diàmetre, però amb els caràcters microscòpics propis d' aquesta espècie. Nova citació a Eivissa.

***Dermoloma josserandii* Dennis & P.D. Orton**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JLS 3822.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

***Gymnopus androsaceus* Della Maggiora & Trassinelli**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JLS 3830.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

***Gymnopus quercophilus* (Pouzar) Antonin & Noordel.**

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Miquelet, UTM: 31SCD6118, alt. 150-175 m, sobre fulles de *Quercus ilex* caigudes, 3-XII-2014, JLS 3750.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

Hemimycena lactea* var. *tetraspora* (Kühner & Valla) f. *tetraspora

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Miquelet, UTM: 31SCD6118, alt. 150-175 m, entre fulles de *Cistus monspeliensis*, baix *Quercus ilex*, 3-XII-2014, JLS 3752.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Hydnangium aurantiacum* R. Heim & Malençon**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, Puig d'en Serra, UTM: 31SCD4905, alt. 300 m, semihipogeu a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, 9-XII-2014, JLS 3851, JCS 1318B bis.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Lepiota castanea* Qué.**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, Puig d'en Serra, UTM: 31SCD4905, alt. 300 m, a una pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, però sota *Quercus coccifera*, 9-XII-2014, JCS 356L.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

***Lepiota griseovirens* Maire**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JCS 353 L.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Lycoperdon lividum* Pers.**

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Miquelet, UTM: 31SCD6118, alt. 150-175 m, sota *Quercus ilex* a la pineda de *Pinus halepensis*, 11-XII-2014, JLS 3860.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

***Mycena capillaripes* Peck**

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Miquelet, UTM: 31SCD6118, alt. 150-175 m, entre fullaraca de pi a la pineda de *Pinus halepensis*, JLS 3-XII-2014, JLS3755.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Mycena pura* var. *rosea* Guillet**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JLS 3818.

OBSERVACIONS. Aquesta varietat no és acceptada per Index Fungorum però sí per MycoBank. Nova citació a Eivissa.

***Parasola auricoma* (Pat.) Redhead, Vilgalys & Hopple**

= *Coprinus auricomus* Pat.

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, entre moltes a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JLS 3831.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Pholiota brunnescens* A.H. Sm. & Hesler**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, Puig d'en Serra, UTM: 31SCD4905, alt. 300 m, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, 9-XII-2014, JCS 1314B.

OBSERVACIONS. Es pot trobar una descripció acurada d'aquesta interessant espècie a SIQUIER *et al.* (2011b). Nova localitat a Eivissa.

***Psathyrella candolleana* (Fr.) Maire**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JLS 3833.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Psathyrella dunensis* Kits van Wav.**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, platja des Cavallet, UTM: 31SCD6101, alt. 0-10 m, dunes amb *Pinus halepensis*, en clarianes arenoses dins les reredunes o entre molses del grup de les *Pottials*, 8-XII-2014, JLS 3839 i 3840.

OBSERVACIONS. Pot compartir hàbitat amb *P. ammophila* (Durieu & Lév.) P.D. Orton, però se'n diferencia perquè aquesta presenta espores de mides més grans, (10) 11-13,5 × 6,5-7,5 (8) µm, amb porus germinatiu de subtruncat a truncat, i diàmetre 1,5-2 µm, i cistidis molt versiformes. En canvi les nostres mostres presentaven les espores de 7,9-9,4 (10,3) × 4,6-6 µm, amb porus germinatiu més petit, 0,9 µm i cistidis més aviat lageniformes, caràcters compatibles amb *P. dunensis*; sospitam que algunes citacions realitzades a les Illes Balears de *P. ammophila* puguin ser en realitat *P. dunensis*. Nova citació a les Illes Balears.

Psathyrella dunensis Kits van Wav. (JLS 3839).

Camarophyllopsis foetens (W. Phillips) Arnolds (JCS 1311B).

***Simocybe centunculus* var. *maritima* (Bon) Senn-Irlet**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, platja des Cavallet, UTM: 31SCD6101, alt. 0-10 m, dunes amb *Pinus halepensis*, entre restes de *Juncus* sp. i *Sarcocornia alpini*, 8-XII-2014, JLS 3842.

OBSERVACIONS. Tornam a retrobar aquest interessant tàxon a la mateixa localitat, fidel a l'hàbitat on fructifica.

***Tulostoma xerophilum* Long**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Josep de sa Talaia, Puig d'en Serra, UTM: 31SCD4905, alt. 300 m, enmig d'un camí, entre restes de fusta triturades, 9-XII-2014, JCS 1320B.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

***Volvariella murinella* (Quél.) M.M. Moser**

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JCS-1306B.

OBSERVACIONS. Citada prèviament per FINSCHOW (1984). Nova localitat a Eivissa.

BOLETALS

***Hemileccinum impolitum* (Fr.) Šutara**

= *Boletus impolitus* (Fr.)

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Eulària des Riu, Can Miquelet, UTM: 31SCD6118, alt. 150-175 m, sota exemplars de *Quercus ilex* vora la pineda de *Pinus halepensis*, 3-XII-2014, JLS 3749.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

***Rheubarbariboletus persicolor* (H. Engel, Klofac, H. Grünert & R. Grünert) Vizzini, Simonini & Gelardi**

= *Xerocomus persicolor* H. Engel, Klofac, H. Grünert & R. Grünert

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, Font Judista de Buscastell, UTM: 31SCD5819, alt. 125 m, en un camí de substrat mig margós i argilós, dins un bosc de *Quercus coccifera*, *Pinus halepensis*, *Pistacia lentiscus*, *Juniperus phoenicea* i *J. oxycedrus*, 17-X-2015, JEN 311.

OBSERVACIONS. Nova citació a Eivissa.

GOMFALS

***Phaeoclavulina abietina* (Pers.) Giachini**

= *Ramaria abietina* (Pers.) Quél.

MATERIAL ESTUDIAT. Sant Antoni de Portmany, ses Planes d'en Frencolí, UTM: 31SCD5820, alt. 100-200, a la pineda de *Pinus halepensis* amb presència de *Juniperus phoenicea*, *J. oxycedrus* i *Pistacia lentiscus*, 7-XII-2014, JLS 3821, JCS 1309B.

OBSERVACIONS. Nova localitat a Eivissa.

AGRAÏMENTS

Els autors volem agrair als companys de FCMB: C. Constantino, J. Güell, F. Lillo, L. Llorens i A. Martínez, l'ajuda en la recol·lecció de mostres, la seva companyia i els moments agradables viscuts

durant la campanya del 2014 a les Pitiüses. També a Pep Ferrer (“Piset”) per la seva proverbial amabilitat i deixar-nos prospectar a la seva finca de Can Mayol.

BIBLIOGRAFIA

- FINSCHOW, G. (1984). Contributions to the higher fungal flora of Eivissa. In: *Kuhbier, H. et al.* (eds.). *Biogeography of the Pityusic Islands*: 137-154. The Haage.
- SALOM, J.C., J.L. SIQUIER & R. MAHIQUES (2015). El gènere *Cortinarius* a les Illes Balears (Espanya). I. *Rev. Catalana Micol.*, 36: 13-29.
- SIQUIER, J.L. & J.C. SALOM (2013). Catálogo de Hongos y Mixomicetos de las Islas Baleares. Ed. Micobaleares. Sóller. 527 pp.
- SIQUIER, J.L., J.C. SALOM, M. VERICAD, J. ESPINOSA & A. SERRA (2006). Notas corológicas sobre la flora micológica de Ibiza (Islas Baleares, España). I. *Bol. Soc. Micol. Madrid* 30: 281-290.
- SIQUIER, J.L., J.C. SALOM, J. ESPINOSA & A. SERRA (2011a). Notes corològiques sobre la flora micològica d'Eivissa (Illes Balears). II. *Rev. Catalana Micol.*, 33: 1-14.
- SIQUIER, J.L., J.C. SALOM, J. ESPINOSA & A. SERRA (2011b). Notes corològiques sobre la flora micològica d'Eivissa (Illes Balears). III. *Rev. Catalana Micol.*, 33: 51-87.
- SIQUIER, J.L., J.C. SALOM, J. ESPINOSA, F. ESTEVE-RAVENTÓS, J. LLISTOSELLA & S. GOMES (2015). Contribució al coneixement micològic de les Illes Balears (Espanya). XXI. *Rev. Catalana Micol.*, 36: 59-88.